

15. Шевченко А.Ю. Дискурс-анализ политических медиа-текстов / А.Ю. Шевченко // Политические исследования. – 2002. – № 6. – С. 18-23.

Pivavarchyk T. The Functioning of the Possessive Pronoun OUR in the Language of Regional Newspapers.

The article analyzes the possessive pronoun OUR in its secondary functions, inclusive and exclusive values. Described regular adjective-substantive combination with pronoun OUR in language of regional newspaper. Allocated thematic groups of nouns, which often combines the pronoun OUR. The study confirmed the significance of possessive pronoun OUR as a discourse marker, reinforcing the important social meaning in the media discourse (identity, responsibility, ideological solidarity, empathy). The pronoun OUR has a communicative meaning: is one of the resources of the organization, and factor in the success of social interaction and understanding of the journalist and his audience. Possessive pronouns as a means of entering into the field of two categories - personality and attributive possessive – are involved in shaping the world view of the reader of the newspaper.

Key words: possessive pronoun, personality, possessive, discourse marker, language of regional newspaper.

Інна Редька
(Київ)

УДК 811.111+81'38

**ПОЛІЖАНРОВА АНГЛОМОВНА БАЛАДА
(НА ПЕРЕХРЕСТІ ЛІНГВОПОЕТИЧНОГО ТА ЛІНГВОКОГНІТИВНОГО ПІДХОДІВ)**

У статті розглядаються особливості формування поліжанрової балади, поетичного тексту, який фіксує взаємодію доміант двох жанрових форм. З'ясовано, що поліжанрова балада характеризується специфічною композицією тексту та організацією жанрозумовленої образності, яка на вербальному рівні твору маркується стилістично забарвленими засобами. В результаті аналізу поліжанрових балад виділено чотири моделі їх формування: модель позиціонування-приховування жанрових ознак, модель жанрової добудови, модель реверсивного подвоєння жанрових ознак та модель жанрового бленду. Виявлено, що спільним композиційним прийомом для кожної з моделей є прийом антитези, який структурує поетичну образність тексту, яка є виявом лінгвокогнітивних механізмів творчого мислення автора (аналогових та контрастивних мапувань) і несе інформацію про особливості осмислення ним поняття трагедійності. Крім того, з'ясовано, що процеси жанрового зближення балади з іншими поетичними формами уможливорюються усталеними художніми засобами або універсальними концептуальними метафорами типу ARGUMENT IS WAR, що набувають в текстах рис авторської інтерпретації.

Ключові слова: поліжанрова балада, жанрова доміанта, жанрові зближення, жанрозумовлений поетичний мовленнєвий засіб, мапування.

Постановка проблеми та аналіз останніх досліджень і публікацій: поліжанровий поетичний текст, у якому поєднуються ознаки двох і більше жанрів (наприклад, *елегійний сонет, сонет-балада, лімерик-хайку* тощо), є малодослідженим явищем у поезії. Сучасна вітчизняна філологія, а точніше її літературознавча парадигма, лише констатує існування такого феномену (Копистянська Н.Х., Тихолоз Н.Б.), у той час, як у зарубіжній філології зафіксовані поодинокі дослідження концептуальних особливостей поліжанрового тексту (Robinson D.). Втім з'ясування закономірностей формування та функціонування поліжанрових поетичних текстів дозволяє виявити приховані особливості жанрового мислення автора (у напрямі зближення жанрових форм), розкрити специфічні механізми конструювання текстової емотивності та окреслити способи її втілення у вербальній тканині поетичного твору. Розв'язання вищезгаданих завдань видається можливим за поєднання сучасних методик лінгвопоетики (Неборсіна Н.П.) та лінгвокогнітології (Белехова Л.І., Воробйова О.П., Цур Р., Стен Г.).

Об'єктом дослідження цієї статті є поліжанрова балада, а **предметом** – особливості формування поліжанрового баладного конструкту. Дослідження поліжанрового баладного тексту проводиться у площині *жанрове мислення – жанрове мовлення* і має на **меті** виявити моделі

формування поліжанрового конструкту балади на основі стилістично забарвлених жанрово маркованих мовленнєвих засобів, наявних у межах такого різновиду текстів. Серед завдань дослідження є 1) сформулювати визначення поліжанрового поетичного тексту, 2) простежити наявність специфічних жанрозумовлених поетичних мовленнєвих засобів та з'ясувати їх роль в організації образності поліжанрового тексту, 3) виявити залежність авторського творчого мислення від особливостей мислення епохи на матеріалі поліжанрових текстів. **Матеріалом** дослідження слугують англomовні поліжанрові баладні тексти, що входять у часові межі XVIII–XXI століть.

У дослідженні поліжанрового поетичного тексту ми виходимо із наступних положень: 1) жанр є поетичною матрицею, яка структурує художнє мислення автора та вербальному рівні твору знаходить вияв у засобах, що визначають образні інваріанти художнього текстосвіту [2, с. 259; 16, 188; 14, р. 4]; 2) кожен жанр має свою доміанту, необхідну для створення цілісності художнього твору, якій підпорядковуються інші жанротвірні елементи [8, с. 207]; 3) твір ліричного жанру несе інформацію про внутрішній стан адресанта у певний відрізок часу [3, с. 286]. Урахування цих положень надає можливість підійти до визначення **поліжанрового поетичного тексту** (термін «поліжанр» запропонований С.В.Овчаренко [5, с. 21–22]) як комплексного конструкту, що поєднує доконцептуальний, концептуальний та вербальний рівні й формується за відповідною моделлю взаємодії доміант двох (або більше) різних жанрів, характеризується смисловою завершеністю і втілює особливості поетичного світовідчуття автора.

Поліжанрові поетичні тексти лежать на перехресті груп літературних творів, які об'єднуються сукупністю формально-змістових ознак. Поєднання жанрових елементів, які належать до різних поетичних матриць, у межах поетичного тексту можна пояснити змінами в світогляді певної епохи, що знаходять вияв і в просторі поетичного дискурсу.

Впродовж свого існування **жанр балади** (*chanson balladee* або *ballade* < MdFrench *ballares* < L: *ballare, to dance*) рухався від безособистісної поезики до акцентуації в ньому індивідуально-авторського світовідчуття. Зокрема у мовленнєвому аспекті балади акценти змістилися від однотипних мовленнєвих засобів, що створювали ескізний стиль та безособовий тон такого поетичного тексту, до зображувально-виражальних засобів, які фіксують особливості авторського світовідчуття [15, с. 42; 9, р. 19–20]. Наразі термін «балада» використовується для позначення (1) середньовічної поетичної та текстомузичної форми [6, с. 56, 3, с. 325]; (2) ліроепічного жанру англо-шотландської народної поезії XIV – XVI ст. [6, с. 56, 7]; (3) поетичного і музикального жанру епохи Романтизму [6, с. 56]; (4) ліричного вірша із ознаками жанру балади (відзначеного посиленням ліризмом / драматизмом та послабленою сюжетикою) [4]. Кожна з історичних баладних модифікацій має свою нюансовану доміанту, проте зберігає риси **баладного прототипу**, який втілює наратив (часто із діалогічними вставками), сфокусований на специфічній низці тем (надзвичайні політичні, соціальні, міжособистісні події, катастрофи, які нерідко супроводжуються утаємниченими ірреальними діями), що створює текстову напругу через протиставлення аксіологічно навантажених понять (таких як ДОБРО::ЗЛО, КРАСА::ПОТВОРНІСТЬ, ВІРНІСТЬ::ЗРАДА, ЖИТТЯ::СМЕРТЬ) і реалізує мотив трагізму в динаміці та відзначається фабульними замовчуваннями.

Поліжанрова балада відноситься до групи поетичних текстів, у межах яких поєднуються доміанти балади та одного або декількох інших ліричних жанрів. В англomовній поезиці поліжанрова балада представлена такими віршованими текстами як елегійна балада, сонет-балада, хайку-балада тощо. На особливу увагу також заслуговує поетичний текст із помноженими баладними елементами, або «подвійна» балада, як феномен поетичного простору вікторіанської доби. Аналіз поліжанрових балад дозволив виділити декілька моделей їх формування.

Модель формування поліжанрового конструкту – це схема, яка відтворює процес взаємодії доміант двох і більше жанрових форм, що позначається на всіх рівнях поетичного тексту, включаючи передконцептуальний (архетипний), концептуальний (організацію образного простору) та композиційний. Жанрові доміанти при цьому можуть *позиціонуватися-приховуватися, змінювати одні одних, помножуватися, змішуватися / перехрежуватися*.

Розглянемо для прикладу декілька поліжанрових баладних текстів, що представляють поетичний простір таких культурфілософських напрямів як сентименталізм, романтизм, реалізм у межах Вікторіанської епохи та постмодернізм.

Суть **моделі позиціонування–приховування жанрових ознак** у межах поліжанрового поетичного тексту полягає у взаємодії доміант двох жанрових форм, які створюють цілісну картину поетичного текст освіту, акцентуючи або виносячи на передній план елементи одного жанру і в той же час приховуючи або витісняючи елементи іншого жанру. Цю модель можна простежити в поетичному тексті анонічного автора, визначеного ним як «Elegiac Ballad» («елегійна балада») (анонічний автор [11]). Цей поетичний текст написаний за панівних часів літературного напрямку сентименталізму (1764), який акцентує чуттєву особистість, що протиставляється розсудковій особистості Просвітництва. Тематично аналізований поетичний текст відноситься до групи ліричних балад про кохання. Баладний прототип простежується в скомпресованій сюжетитці твору: героїня не поділяє почуттів ліричного героя, чим змушує його страждати і зрештою наштовхує його на думку про самогубство. Баладний сюжет у цьому поетичному тексті генерує елегійний настрій, який втілюється в елегійній частині вірша (перша та друга строфи), що зрештою витісняє жанрові елементи балади на другий план (третья строфа). Таким чином, жанр балади з огляду на представленість небагатьма елементами на вербальному рівні аналізованого тексту набуває рис так званого «*haunted*» genre (дослівно «жанрового привида»), ознаки якого присутні на рівні текстових імплікатур [14, р. 13].

Перші дві строфи вірша носять медитативний стилістичний тон, який створюється внутрішнім монологом ліричного героя. Риси такої форми презентації позначені використанням риторичних запитань, звернень до неживих предметів та абстрактних понять: «*Ye Grottoes, who hear me complain / Say [...] my breast must for ever retain / What only destroys my repose?*» Елегійні роздуми ліричного героя над почуттям кохання у другій частині поетичного тексту протиставляються поняттям категорії RATIO і в дусі часу таке протистояння є не на користь останнього: «*O, Reason! Presumptuously vain, / How idly dost thou disapprove; / And affect to look down on a pain, / Which thou never canst hope to remove: / Can Reason extinguish the fire, / Which those nameless sensations impart, / Or Wisdom subdue the desire, / Which Nature has stampd on my heart*». Абстрактні поняття сфери RATIO *Reason* та *Wisdom*, що позиціонуються у вірші як вищі сили, не здатні протистояти почуттям, які навіть не мають для ліричного героя назви і образно осмислюються ним у термінах природної стихії *fire* (вогонь), що є виявом аналогового мапування (= проектуванні ознак одного концепту на інший [1, с. 41]) КОХАННЯ – ЦЕ ВОГОНЬ. Домінанти елегії можна простежити у конвергенції мовленнєвих засобів, що позначають душевний дискомфорт ліричного героя і є актуалізацією парадоксального образу, який на концептуальному рівні базується на контрастивному мапуванні КОХАННЯ – ЦЕ СТРАЖДАННЯ: «*Whence the madness arose, my breast must for ever retain what only destroys my repose, distractedly doat on the maid, / Who has doom'd me for life to despair.*» «*Can reason extinguish the fire / which nameless sensations impart / Or Wisdom subdue the desire, which Nature has stampd on my heart*». Елегійна частина вірша відображає світобачення сентименталізму. Опозиція понять КОХАННЯ::БАЙДУЖІСТЬ, ЕМОЦІЯ::РАЦІО на концептуальному рівні твору знаходить вияв у двох парадоксальних образах: *destroying love* та *useless reason*, протистояння яких створює текстову напругу, що доходить кульмінації у межах скомпресованих баладних елементів (третья строфа). Трагедійна подія імплікується наприкінці поетичного тексту. Нерозділені почуття ліричного героя трансформуються у трагічні установки, а мотиви танатосу знаходять вияв у символічному образі входження ліричного героя до гроту, куди він несе свій вогонь кохання «*thus to your tenantless shade / Her fatal idea I bear*», та метафоричному вислові, який містить антиномічну конструкцію: «*The arrow of Death is more kind / Than the dart of unpitied Love*», яка є типовою для стилістики балади. Тож скомпресовані баладні елементи (історія про нерозділене кохання) мають потужний потенціал для подальшого моделювання образу почуття – кохання. Цікавим є моделювання образу кохання впродовж вірша, де тональність елегії змінюється на тональність балади. Так, проаналізувавши іменники, які знаходяться в асоціативних зв'язках із лексемою *love*, яка з'являється лише наприкінці вірша, отримуємо змогу реконструювати низку мапувань, що моделюють концепт КОХАННЯ: КОХАННЯ – ЦЕ БОЖЕВІЛЛЯ > СТРАЖДАННЯ > БІЛЬ > ВОГОНЬ. Контрастивні мапування витісняються у вірші аналоговими, а сам образ при цьому набуває деструктивних рис.

Іншою моделлю формування поліжанрової балади є **модель жанрової добудови**, що зумовлює появу перехідного жанру, якому властивий «плавкий» перехід / перетікання однієї

поетичної форми в іншу. У випадку аналізованих жанрових зближень такий перехід відбувається у напрямі балада→елегія. Розглянемо для прикладу баладу «Anna Bullen» анонімного автора [10]. Достеменно не відомо коли саме цей текст був написаний, але його уперше опублікували в 1810 році за панівних позицій напряму романтизму в літературі, духові якого він і відповідає. В цей час процеси жанрового зближення балади із іншими жанровими формами та формування поліжанрового поетичного тексту набувають особливої популярності, коли руйнуються канони поетичного текстотворення і поетичний текст стає потенційно відкритим для взаємодії із елементами інших ліричних жанрів. Епоха Романтизму, яка висунула концепцію безсмертя зла і вічності боротьби із ним, характеризується розчарованістю людства відносно неможливості побороти те саме зло. Це також породжувало дух розчарування, що поклало початок «світovій жалобі» як глобальному концептуально-значимому світовідчуттю. В цей час панівні позиції серед поетичних форм займає елегія. Вона прагне до проникнення в інші жанри. У ліричній баладі XVIII століття панує ліричний суб'єкт, рух емоцій якого і вимагає жанрових переходів. Таким ліричним суб'єктом є свідок трагічних подій, нещасливий коханець і т.д.

Поліжанрові характеристики аналізованого поетичного тексту визначені автором: *elegiac ballad*. У вірші оспівується життя неоднозначної історичної постаті – англійської королеви Анни Бoleйн (1501/7? – 19.05.1536), яку привселюдно стратили, та описуються болісні переживання ліричного героя стосовно її смерті. Вірш логічно ділиться на дві частини, які б могли представляти два окремі ліричні жанри: баладу – фабульний вірш, який подає трагедію в динаміці, та елегію, що присвячується поетичним переживанням ліричного героя незворотної втрати жінки. Текст побудований на низці опозицій, які ведуть головну героїню від її високого статусу в суспільстві й до страти: «**High thee sat in regal state / Lovely Anna Englande's queene**» до «**Friendlesse (tho an emprise) falle, / Lambe destynd'de for butcherye**». Жанрозумовленим композиційним прийомом цієї балади є також антитеза. Вона організовує всю образність поетичного тексту, створює текстову напругу і надає текстові композиційної завершеності. Образ королеви Анни створюється низкою поетичних засобів, які акцентують наступні її риси: 1) (велич) «**high thee sat in regal state / Lovely Anna Englande's queene**»; 2) (краса) «**Dressede in robes of royalte, / She appeared in some form divine / glorious in that forme to see, / Beautye's throne and virtue's shrine**»; «**Lillyes so transcendent fayre, / Roses of the Tyrian dye, / could not with her compare / Could not with her blushes vie**»; 3) (щедрість) «**bounteous gifts she did bestowe, / Generous queene as good as fayre**»; 4) (чуйність) «**Pitye form'de her softe and mild, / Apt to weepe at woe severe**»; 5) (милосердя) «**Manye a miscreant, snatch'de from deathe, / Gratefulle blesse her bounteous name**». Усі з наведених поетичних засобів (епітети та художні порівняння) носять гіперболічні риси. Вони ідеалізують образ королеви (*lovely / glorious / milde / generous / softe / sweet Anna*) та протиставляють її позитивні риси людським бідності, порокам, що імплікуються в тексті. Возвишеність створеного образу Анни різко контрастує з її падінням – безглуздою кривавою тиранічною розправою: «**But sweet Anna [...] was the lambe destin'd to bleede. Must our lovelye queene be slayne? Yes, hapless Anna! Thou must falle; 'Gainst such tyrants what defence?**» «**friendlesse (tho an emprise) falle, Lambe destyn'de for butcherye**». Конвергенція поетичних засобів у кульмінації баладного наративу (художні порівняння, що обрамляють риторичні питальне та окличне речення), які націлені на вираження ситуації приреченості та неспроможності перешкоджати злу, співзвучні духові епохи Романтизму. Перша частина тексту містить усі ознаки баладного прототипу: наратив, який через протиставлення аксіологічно навантажених образів (ідеалізування протагоніста на фоні приземленого народу), репрезентує трагедію в динаміці, та містить необхідні недомовки, типові для балади. З іншого боку, включення в текст категорії ліричного суб'єкта – свідка трагічної події – у поетичний текстосвіт трагедії уможливило елегійне продовження балади. Усталене художнє порівняння *lambe destin'd to bleede*, що є біблійною алюзією (жертвоприношення ягняти), як мікрожанр містить у собі потужний генеративний потенціал для розбудови як баладного сюжету із притаманному йому трагедійністю, так і елегії – скорботи за невинно страченим індивідом. Цей образ приховує мотив жертвопринесення і натомість акцентує мотив жертви обставин, що склалася.

Трагедійність балади, яка створюється мотивом смерті одного з героїв, плавко змінюється емоцією скорботи ліричного героя, що привносить елегійний поворот у вірші. Домінанти балади

(трагедійна історія) змінюється домінантами елегії (скорботні роздуми очевидця трагедії). Сам момент страти є випущений із баладного наративу. Балада лише підводить до нього. Натяк на неминучість трагедії підсилений двома паралельними образами-алюзіями. Лакуна в тексті щодо подієвості страти створює раптову пустоту в наративі й переключає текст на жанровий реєстр елегії. Елегія своєю чергою фіксує вибух змішаних емоцій ліричного героя: душевне сум'яття, несамовитість, горе, гнів на винних у смерті королеви.

Антитези, задані баладним наративом, не втрачають своїх ведучих позицій і є опорами формування елегійної емотивності тексту. Таким чином, напруга, створена антиномічними конструкціями баладної частини тексту, досягає другої кульмінації наприкінці ліричного твору, яка актуалізується в метафоричному протиставленні пророкувань подальшої долі для Анни (життя на небесах): «*Charmes, whose lustre bright hath shone, Nowe, Alas! Shalle shyne no more; Transient charmes – for ever flow'ne – Pompe and power – for ever over. E'en on earth thy flame shall bloome / brighter for th'opposing shade; And thy name, in tymes to come / Pure and virtuous be display'de. / There shall come the numerous thronge / of the wretched thou'st reliev'd, Tale to tell, as sweet as longe, / Of the goode works thou'st atchiev'de*» та для короля Генріха VIII (земне життя у муках): «*Tyrant Henrye, bloodye kyng, / Darke thy future years shall roll: conscience, with her venom'd styng, / Longe shall lash thy guilty soule*».

Модель реверсивного подвоєння жанрових ознак являє собою схему використання баладного прототипу і подальшого його повторення у протилежних рисах. Ця модель формування поліжанрового тексту може бути ілюстрованою віршем «Double Ballad of Life and Death», написаним британським поетом вікторіанської доби Вільямом Ернестом Хенлі. Цей поетичний текст віддалено нагадує баладу в традиційному розумінні цього жанру. Він радше є ліричним віршем із вкрапленнями баладних елементів. Серед текстових елементів, які вказують на генетичну спорідненість аналізованого вірша із баладою, є боротьба мотивів добра і зла, наявність гри контрастів, поданих специфічним мозаїчним наративом, а також трагедійність, подану в іронічній тональності. Мотивами вірша є логіка вищих сил, котрим підпорядковується людське життя, що актуалізується у рефрені «*Fate's a fiddler, Life's a dance*». Вірш має тристрофну будову. У першій строфі можна простежити ознаки баладного прототипу: мозаїчний наратив, який ескізно і в той же час досить глобально репрезентує суєтну подієвість людського життя, швидкі та неочікувані зміни в якому яскраво передають дух Вікторіанської епохи: «*Fools may pine, and sots may swill / Cynics gibe, and prophets rail, / Moralists may scourge and drill, / Preachers prose, and fainthearts quail*». Трагічна кінцівка, описана в аналізованій строфі, виникає не як логічна розв'язка напруженої подієвості, а як ситуативна іронія, створена прийомом ошуканого очікування: «*Let them whine, or threat, or wail! / Till the touch of Circumstance / Down to darkness sink the scale*». Кульмінація в межах цієї строфи є трагічною, оскільки дії людини знецінюються у межах логіки вищого порядку. Друга строфа конструється за реверсивним до баладного прототипу принципом. Фонова подієвість постає у якості антагоніста діям людини і показує її абсолютно безсилою проти фатальних подій: «*What if skies be wan and chill? / What if winds be harsh and stale? / Presently the east will thrill, / And the sad and shrunken sail / Bellying with a kindly gale, / Bear you sunwards, while your chance / Sends you back the hopeful hail*». Ця строфа завершується іншим випадком ситуативної іронії: драматичні події виносять людину на гребінь слави. Образність тексту організована за метафорою терезів, на шальках яких САМОВПЕВНЕНІСТЬ та БЕЗСИЛІСТЬ врівноважуються ПАДІННЯМ та УСПИХОМ відповідно.

Ще одною моделлю формування поліжанрової балади є **жанровий бленд**. Жанровим блендом є конструкт, який органічно поєднує домінанти двох різних жанрів, які притягуючись, взаємодіють і видозмінюють одні одних. Проаналізуємо модель жанрового бленду на основі вірша «A Ballad about Bullets (Haiku)»: «*Some words are bullets / some mouths resemble barrels / certain tongues triggers* (Haymanali N.E.) Мініатюрна форма хайку подає динаміку трагедії у надскомпресованому вигляді. Образність цієї поетичної мініатюри розгортає універсальну концептуальну метафору ARGUMENT IS WAR. За кожною вербалізованою метафорою, яка як художній засіб є нетиповою для класичного канону хайку, криється прийом балади, де імплікована взаємодія реплік комунікантів нарощує текстову напругу трагізму. Остання репліка імплікує постріл, який наділений руйнівною силою. Натяк як художній прийом у цьому випадку,

хоча i створюється метафорою, є жанровою ознакою хайку. Таблиця, подана нижче, вмищує інформацію про взаємодію домінант двох жанрів у створенні хайку-балади.

**Формування моделі жанрового бленду хайку-балади
«A Ballad of Bullets (haiku)»**

ХАЙКУ (традиційна стилістична перспектива)	ХАЙКУ-БАЛАДА (the poem by N.E.Naymanali)	БАЛАДА (традиційна стилістична перспектива)
Змістовні ознаки жанру: поетичний текст мінімалістичної форми (3 рядки); об'єктивізм форми презентації.	поетична мініатюра, що в <u>сконденсованому</u> вигляді подає динаміку руйнівної сили спілкування та натякає на його <u>драматичні</u> наслідки	Змістовні ознаки жанру: наратив, який фіксує трагізм у динаміці ; наявність недовомок
Адресант: ліричний герой-споглядач	Адресант: ліричний герой-споглядач	Адресант: ліричний герой-оповідач
Адресат: безособовий	Адресат: безособовий або множинний	Адресат: безособовий
Образність: Концентровані образи , що поєднуються технікою суположення; відсутність тропіки в японському каноні та її наявність в англomовному каноні; наявність натяків	Образність уціьнена; згенерована універсальною концептуальною метафорою <u>ARGUMENT IS WAR</u> ; імплікує мотив танатосу	Образність: антитеза, яка організовує всю тропіку поетичного тексту; тропіка, що актуалізує мотиви танатосу
Функції мовленнєвих засобів: референтна, емотивна	Функції мовленнєвих засобів: Емотивно-експресивна	Функції мовленнєвих засобів: емотивно-експресивна

Роблячи **висновки**, виділимо декілька ключових позицій: 1) поліжанрова балада формується на основі однієї з наступних моделей: а) модель позиціонування-приховування жанрових ознак, б) модель жанрової добудови, в) модель реверсивного подвоєння жанрових ознак, г) модель жанрового бленду, кожна з яких конструює відповідний образ емоції ліричного героя (що може відповідати духові часу); 2) жанрові зближення балади із іншими поетичними формами неминуче впливають на організацію образності поліжанрового поетичного тексту, що фіксуються у вербальній тканині вірша; 3) жанрові зближення балади із іншими поетичними формами фіксують особливості авторського осмислення поняття трагедійності; 4) жанрові зближення балади з іншими поетичними формами уможлиблюється завдяки інкорпоруванню в поетичний текст усталених поетичних засобів, що функціонують як алюзії, а також завдяки авторському переосмисленню універсальних концептуальних метафор. У **перспективі** залишається з'ясування особливостей формування моделей поліжанрових текстів, у яких задіяні інші поетичні форми, а також виявлення закономірностей фіксування таких жанрових зрощень мовленнєвими засобами.

ЛІТЕРАТУРА

1. Белехова Л.І. Глосарій з когнітивної поетики: [науково-методичний посібник] / Л.І. Белехова. – Херсон: Айлант, 2004. – 124 с.
2. Боров Ю.Б. Эстетика / Юрий Борисович Боров. – [4-е изд., доп.]. – М.: Политиздат, 1988. – 496 с.
3. Галич О. Теорія літератури: підручник / О. Галич, В. Назарець, Є. Васильєв. – К.: Либідь, 2001. – 488 с.
4. Короткова О.К. Особенности жанра баллады и его развитие в европейской литературе XVIII–XIX веков / О.К. Короткова. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до статті: <http://festival.1september.ru/articles/594159/>.
5. Овчаренко С.В. Проблема жанру в класичній і некласичній естетиці : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д. філос. наук: спец. 09.00.08 "Естетика" / С.В. Овчаренко. – Київ, 1999. – 36 с.
6. Поэтический словарь / [Квятковский А.П.]. – М.: Советская энциклопедия, 1966. – 367 с.
7. Сергеева В.С. Английская баллада XIV – XVI вв.: жанровое своеобразие и поэтика: автореф. дис. на соискание науч. степени канд. филол. наук: спец. 10.01.03 «Литература стран зарубежья (литература Европы и США)» / В.С. Сергеева. – М.: МГУ им. М.В. Ломоносова. – 26 с.

8. Томашевский Б.В. Теория литературы. Поэтика / Б.В. Томашевский. – [Учеб. пособие] [Вступ. статья Н.Д. Тамарченко]. – М. : Аспект Пресс, 2003. – 334 с.
9. A Dictionary of Literary Terms / [Barnet S., Berman M., Burto W.]. – London, 1964. – 159 p.
10. Anna Bullen. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ілюстративного матеріалу: <https://books.google.com.ua/books?id=Anna+Bullen>.
11. Elegiac Ballad. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ілюстративного матеріалу: <http://spenserians.cath.vt.edu/TextRecord.php?action=GET&textsid=38690>.

Редька И.А. Полижанровая англоязычная баллада (на пересечении лингвопоэтического и лингвокогнитивного подходов).

В статье рассматриваются особенности полижанровой баллады, поэтического текста, который фиксирует взаимодействие доминант двух жанровых форм. Выяснено, что полижанровая баллада характеризуется специфической композицией текста и организацией жанрообусловленной образности, которая на вербальном уровне стиха маркируется стилистически окрашенными средствами. В результате анализа полижанровых баллад выделено четыре модели их формирования: модель позиционирования-скрытия жанровых характеристик, модель жанрового добавления, модель реверсивного удвоения жанровых характеристик и модель жанрового бленда. Общим композиционным приемом для каждой из моделей является прием антитезы. Он структурирует поэтическую образность текста, которая является проявлением лингвокогнитивных механизмов творческого мышления автора (аналоговых и контрастивных картировок) и содержит информацию об особенностях авторского осмысления понятия трагедийности. Также установлено, что процессы жанрового сближения баллады с другими поэтическими формами становятся возможными благодаря стертым художественным средствам или универсальным концептуальным метафорам типа ARGUMENT IS WAR, которые приобретают в текстах признаки авторской интерпретации.

Ключевые слова: полижанровая баллада, жанровая доминанта, жанровое сближение, жанрообусловленное поэтическое речевое средство, картирование.

Red'ka I.A. Multi-genre English Ballad: a Linguopoetic and Cognitive Sstudy.

The article considers the peculiarities of formation of a multi-genre ballad, the poetic text which appears due to the interaction of dominant features of two (or more) genre forms. It has been revealed that the multi-genre ballad is characterized by a specific composition and system of genre-bound imagery that is marked stylistically. The analysis of multi-genre ballads has singled out four models of their formation: the model of highlighting-and-hiding of the genre features, the model of genre changing, the model of the reversed doubling of genre features and the model of the genre blend. The article proves an antithesis to be a common compositional device for each of the models. It structures the verbal imagery which is regarded as a manifestation of the author's poetic thinking – analogous and contrastive mappings – which carry the information about the author's interpretation of the notion of tragedy. Apart from this it was proved that the processes of genres binding may be conditioned by the stale figurative means and the universal metaphors like ARGUMENT IS WAR that acquire in texts indiosyncratic features.

Key words: multi-genre ballad, genre dominant feature, genre synthesis, genre-bound poetic means, mapping.

Дмитро Чистяк
(Київ)

УДК 811.133.1'42'37:82-2

**ЛІНГВОПОЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ОБРАЗНО-СЕМАНТИЧНОЇ ІЗОТОПІЇ
В ХУДОЖНЬОМУ ТЕКСТІ**

У статті висвітлюються закономірності функціонування у мові художнього тексту основних елементів образно-семантичної ізотопії, з акцентом на нуклеарних структурах міфопоетичної семантизації. Вводиться поняття міфічно конотованого вербалізованого образу, що виступає мінімальною значущою одиницею міфопоетичної концептуалізації, яка на вищих рівнях узагальнення простежується на рівні міфопоетичних метаобразів і міфопоетичних концептів, що постають нуклеарними елементами в структурі текстових концептів різноманітних рівнів. Розробляються основи аналізу образно-семантичної ізотопії шляхом інтеграції методів структурної семантики А.Ж.Греймаса і школи інтерпретаційної семантики Ф.Растье зі